

PROTOKOL

týkajúci sa právneho postavenia utečencov

(Ženevská konvencia z roku 1951)

Zmluvné strany tohto protokolu, berúc na vedomie, že Dohovor o právnom postavení utečencov, uzavretý v Ženeve 28. júla 1951 (ďalej len "dohovor"), zahŕňa iba tie osoby, ktoré sa stali utečencami v dôsledku udalostí pred 1. januárom 1951, berúc na vedomie, že od prijatia tohto dohovoru sa vyskytli nové kategórie utečencov a že by takíto utečenci nemuseli patriť do pôsobnosti tohto dohovoru, považujúc za žiaduce, aby všetci utečenci mohli využívať rovnaké postavenie, aké je obsiahnuté v definícii dohovoru, bez vzťahu k časovému obmedzeniu 1. januárom 1951, dohodli sa takto:

Článok I.

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany tohto protokolu sa zaväzujú uplatňovať na utečencov definovaných v nasledujúcom odseku článku 2 až 34 dohovoru.
2. Na účely tohto protokolu pojem "utečenec", s výnimkou vzťahujúcou sa na odsek 3 tohto článku, znamená akúkoľvek osobu zodpovedajúcu definícii uvedenej v článku 1 dohovoru, akoby slová "v dôsledku udalostí pred 1. januárom 1951" a slová "v dôsledku týchto udalostí" uvedené v článku 1 časti A ods. 2 boli vynechané.
3. Zmluvné strany budú dodržiavať tento protokol bez akýchkoľvek geografických obmedzení, avšak platné vyhlásenia zmluvných štátov dohovoru podľa článku 1 časti B ods. 1 písm. a), ak neboli rozšírené podľa článku 1 časti B ods. 2, vzťahujú sa aj na tento protokol.

Článok II.

Spolupráca štátnych orgánov s Organizáciou Spojených národov

1. Zmluvné strany tohto protokolu sa zaväzujú spolupracovať s Úradom Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov alebo s ktoroukoľvek inou odbornou organizáciou Organizácie Spojených národov, ktorá ho môže nahradiť vo výkone jeho funkcií, a najmä uľahčovať jeho povinnosť dohliadať na vykonávanie ustanovení tohto protokolu.
2. Zmluvné strany tohto protokolu s cieľom umožniť Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov alebo ktorejkoľvek inej odbornej organizácii Organizácie Spojených národov, ktorá ho môže nahradiť, vypracúvať správy príslušným orgánom Organizácie Spojených národov sa zaväzujú poskytovať im v náležitej forme požadované informácie a štatistické údaje týkajúce sa
  - a) situácie utečencov,
  - b) uplatňovania tohto protokolu,
  - c) zákonov, nariadení a vyhlášok vzťahujúcich sa na utečencov, ktoré sú platné alebo nadobudnú platnosť.

Článok III.

Informácie o vnútroštátnom zákonodarstve

Zmluvné strany tohto protokolu budú informovať generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov o zákonoch a predpisoch, ktoré môžu prijať na zabezpečenie vykonávania tohto protokolu.

Článok IV.

Riešenie sporov

Akýkoľvek spor medzi zmluvnými stranami tohto protokolu, ktorý sa týka jeho výkladu alebo jeho vykonávania a ktorý sa nedá vyriešiť iným spôsobom, bude na žiadosť ktorejkoľvek strany sporu predložený Medzinárodnému súdnemu dvoru.

Článok V. Pristúpenie

Tento protokol bude otvorený na pristúpenie všetkým zmluvným štátom dohovoru a ktorýmkoľvek členskému štátu Organizácie Spojených národov alebo členovi odbornej organizácie Organizácie Spojených národov, alebo tomu štátu, ktorému zašle pozvanie na pristúpenie Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov. Pristúpenie nadobudne platnosť uložením listiny o pristúpení u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Článok VI. Federálna doložka

V prípade federálneho alebo neunitárneho štátu platia tieto ustanovenia:

- a) pokiaľ ide o články dohovoru, ktoré sa musia vykonávať podľa článku I ods. 1 tohto protokolu a patria do zákonodarnej právomoci federálneho zákonodarného orgánu, budú záväzky federálnej vlády v tomto rozsahu rovnaké ako záväzky tých zmluvných strán, ktoré nie sú federálnymi štátmi,
- b) pokiaľ ide o články dohovoru, ktoré sa musia vykonávať podľa článku I ods. 1 tohto protokolu a patria do zákonodarnej právomoci členského štátu, provincie alebo kantónu, ktoré nie sú podľa ústavného systému federácie povinné prijať zákonodarné opatrenie, federálna vláda navrhne tieto články s priaznivým odporúčaním do pozornosti príslušných orgánov štátov, provincií alebo kantónov v čo najkratšom čase,
- c) federálny zmluvný štát tohto protokolu poskytne na žiadosť ktorejkoľvek inej zmluvnej strany, doručenú prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, vyhlásenie o práve a praxi federácie a jej ústavných častí týkajúce sa akéhokoľvek jednotlivého ustanovenia dohovoru, ktoré sa musí vykonávať podľa článku I ods. 1 tohto protokolu, a ukazujúce rozsah, v akom sa toto ustanovenie vykonalo legislatívnym alebo iným opatrením.

Článok VII. Výhrady a vyhlásenia

1. Pri pristúpení môže ktorýkoľvek štát vysloviť výhrady k článku IV tohto protokolu a k vykonávaniu akýchkoľvek ustanovení dohovoru v súlade s článkom I tohto protokolu s výnimkou tých, ktoré sú obsiahnuté v článkoch 1, 3, 4, článku 16 ods. 1 a článku 33, za predpokladu, že v prípade zmluvného štátu dohovoru sa výhrady vyslovené podľa tohto článku nebudú vzťahovať na utečencov patriacich do pôsobnosti dohovoru.
2. Výhrady vyslovené zmluvnými štátmi dohovoru podľa článku 42 dohovoru sa vzťahujú na ich záväzky vyplývajúce im z tohto protokolu, ak ich neodvolajú.
3. Ktorýkoľvek štát, ktorý vyslovil výhradu podľa odseku 1 tohto článku, ju môže kedykoľvek odvolať oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

4. Vyhlásenia podľa článku 40 ods. 1 a 2 dohovoru vyslovené zmluvnou stranou prístupujúcou k tomuto protokolu sa budú vzťahovať na tento protokol, ak pri pristúpení neurobí zmluvná strana opačné oznámenie zaslané generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Ustanovenia článku 40 ods. 2 a 3 a článku 44 ods. 3 dohovoru sa vzťahujú mutatis mutandis na tento protokol.

Článok VIII.

Nadobudnutie platnosti

1. Tento protokol nadobudne platnosť dňom uloženia šiestej listiny o pristúpení.
2. Pre každý štát, ktorý pristúpil k tomuto protokolu po uložení šiestej listiny o pristúpení, nadobudne tento protokol platnosť dňom uloženia jeho listiny o pristúpení.

Článok IX.

Odstúpenie

1. Ktorákoľvek zmluvná strana môže kedykoľvek odstúpiť od tohto protokolu oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Takéto odstúpenie nadobudne účinnosť pre danú zmluvnú stranu jeden rok odo dňa jeho doručenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

Článok X.

Oznámenia generálneho tajomníka

Organizácie Spojených národov

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov bude informovať všetky štáty uvedené v článku V tohto protokolu o dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu, o pristúpeniach, výhradách a odvolaní výhrad a o odstúpení od tohto protokolu, ako aj o vyhláseniach a oznámeniach, ktoré sa naň vzťahujú.

Článok XI.

Uloženie v archívoch Sekretariátu Organizácie Spojených národov

Jeden výtlačok tohto protokolu, ktorého čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenie sú rovnako autentické, podpísaný predsedom Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov a generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov, bude uložený v archívoch Sekretariátu Organizácie Spojených národov. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov dodá jeho overené kópie všetkým členským štátom Organizácie Spojených národov, ako aj ostatným štátom uvedeným v článku V.

Čl.7

Vyňatie zo zásady reciprocity

1. Zmluvný štát bude zaobchádzať s utečencami rovnakým spôsobom ako s ostatnými cudzincami s výnimkou prípadov, keď tento dohovor obsahuje ustanovenia, ktoré sú pre nich výhodnejšie.
2. Po uplynutí troch rokov pobytu všetci utečenci získajú vyňatie zo zásady reciprocity na území zmluvných štátov.
3. Každý zmluvný štát sa zaväzuje poskytnúť utečencom práva a výsady, bez nároku na reciprocitu, ktoré mali v čase nadobudnutia platnosti tohto dohovoru pre daný štát.
4. Zmluvné štáty sa zaväzujú priaznivo posudzovať možnosť udeľovať utečencom, bez nároku na reciprocitu, práva a výsady

presahujúce rámec ustanovení odsekov 2 a 3 a rozširovať vyňatie zo zásady reciprocity na tých utečencov, ktorí nespĺňajú podmienky uvedené v odsekoch 2 a 3.

5. Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa vzťahujú na práva a výsady uvedené v článkoch 13, 18, 19, 21 a 22 tohto dohovoru, ako aj na práva a výsady neuvedené v tomto dohovore.

Čl.8

Vyňatie z výnimočných opatrení

Pokiaľ ide o výnimočné opatrenia, ktoré možno použiť proti osobe, majetku alebo proti záujmom cudzích štátnych občanov, zmluvné štáty sa zaväzujú nepoužívať takéto opatrenia proti utečencovi, ktorý je ešte formálne občanom daného štátu, pre jeho štátne občianstvo. Zmluvné štáty, ktoré podľa svojho zákonodarstva nemôžu použiť všeobecnú zásadu uvedenú v tomto článku, urobia v príslušných prípadoch výnimky v prospech takýchto utečencov.

Čl.9

Dočasné opatrenia

V tomto dohovore nič nemôže zabrániť zmluvnému štátu v prípade vojny alebo za iných závažných a výnimočných okolností, aby neurobil voči určitej osobe dočasné opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, až do rozhodnutia zmluvného štátu, že táto osoba je skutočne utečencom a že pokračovanie v týchto opatreniach je v jej prípade nevyhnutné pre bezpečnosť štátu.

Čl.10

Neprerušovaný pobyt

1. Ak bol utečenec počas druhej svetovej vojny násilne odvečený a dopravený na územie zmluvného štátu, kde má trvalý pobyt, doba takéhoto núteného pobytu sa považuje za zákonný pobyt na tomto území.

2. Ak bol utečenec počas druhej svetovej vojny násilne odvečený z územia zmluvného štátu a pred nadobudnutím platnosti tohto dohovoru sa tam opäť vrátil na trvalý pobyt, doba pobytu pred násilným odvečením a po ňom sa považuje za neprerušovaný vo všetkých prípadoch, keď sa vyžaduje neprerušovaný pobyt.

Čl.11

Utečenci námorníci

V prípade, keď utečenci slúžili ako stáli členovia posádky na lodi plávajúcej pod vlajkou zmluvného štátu, tento štát priaznivo posudzuje udelenie povolenia na pobyt na svojom území, vydanie cestovných dokladov alebo dočasné povolenie na vstup na svoje územie, najmä so zreteľom uľahčiť ich usadenie v inom štáte.

KAPITOLA II PRÁVNE POSTAVENIE

Čl.12

Osobné postavenie

1. Osobné postavenie utečenca sa riadi zákonmi štátu jeho pôvodu alebo, ak ho nemá, zákonmi štátu jeho pobytu.

2. Práva, ktoré utečenec nadobudol skôr a ktoré sa vzťahujú na osobné postavenie, osobitne práva týkajúce sa manželstva, zmluvný štát rešpektuje, ak je to nevyhnutné, za predpokladu, že to zodpovedá formalitám požadovaným zákonmi tohto štátu, a to aj v prípade, keď sa mu nepriznalo postavenie utečenca.

Čl.13

Hnuteľný a nehnuteľný majetok

Pokiaľ ide o nadobudanie hnuteľného a nehnuteľného majetku a nájomných alebo iných práv vzťahujúcich sa na takýto majetok, zmluvné štáty poskytnú utečencovi čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než

poskytujú všeobecne cudzincom za rovnakých okolností.

Čl.14

Autorské práva a priemyselné vlastníctvo

Pokiaľ ide o ochranu priemyselného vlastníctva, ako sú vynálezy, priemyselné vzory, modely, ochranné známky, obchodné meno alebo práva v oblasti literárnych, umeleckých a vedeckých diel, štát, v ktorom má utečenec trvalý pobyt, mu poskytuje rovnakú ochranu ako svojim štátnym občanom. Na území ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu sa mu poskytne rovnaká ochrana ako občanom štátu, v ktorom má trvalý pobyt.

Čl.15

Združovacie právo

Pokiaľ ide o nepolitické a neziskové združenia a odborové zväzy, zmluvné štáty poskytnú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, aké poskytujú ostatným cudzincom za rovnakých okolností.

Čl.16

Prístup k súdom

1. Utečenec má zaručený slobodný prístup ku všetkým súdom na území zmluvných štátov.
2. Utečenec má na území zmluvného štátu, v ktorom má trvalý pobyt, právo na rovnaké zaobchádzanie, aké má občan tohto štátu vo veciach prístupu k súdom vrátane právnej pomoci a vyňatia z *cautio judicatum solvi*.
3. Vo veciach uvedených v odseku 2 poskytnú utečencovi iné štáty, než je ten, v ktorom má trvalý pobyt, rovnaké zaobchádzanie, aké poskytujú občanom štátu, v ktorom má trvalý pobyt.

KAPITOLA III ZÁROBKOVÁ ČINNOSŤ Čl.17

Zamestnanie za mzdu

1. Pokiaľ ide o právo na zamestnanie za mzdu, zmluvný štát poskytne utečencom zákonne sa nachádzajúcim na jeho území čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, aké poskytuje cudzincom za rovnakých okolností.
2. Obmedzujúce opatrenia platné pre cudzincov alebo pre zamestnávanie cudzincov vzhľadom na ochranu vnútroštátneho trhu práce sa v žiadnom prípade nebudú uplatňovať voči utečencovi, ktorý bol z nich vyňatý už v čase nadobudnutia platnosti tohto dohovoru pre príslušný zmluvný štát alebo ktorý splňa jednu z týchto podmienok:
  - a) dosiahol tri roky pobytu v štáte,
  - b) je manželom občana štátu, v ktorom má pobyt; utečenec sa však nemôže dovoliavať výhod tohto ustanovenia, ak svojho manžela opustil,
  - c) má jedno alebo viac detí, ktoré sú občanmi štátu, v ktorom má pobyt.
3. Zmluvné štáty sa zaväzujú priaznivo posudzovať prispôsobovanie práv všetkých utečencov týkajúcich sa zamestnania za mzdu právam svojich občanov, a osobitne tých utečencov, ktorí prišli na ich územie pri realizácii programov náborov pracovníkov alebo prisťahovaleckých programov.

Čl.18

Samostatné podnikanie

Pokiaľ ide o právo samostatne podnikat' v poľnohospodárstve, priemysle, remeslách a v obchode a zriaďovať obchodné a priemyselné spoločnosti, zmluvné štáty sa zaväzujú poskytovať utečencovi zákonne sa nachádzajúcemu na ich území čo

najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než poskytujú všeobecne cudzincom za rovnakých okolností.

Čl.19

Slobodné povolania

1. Každý zmluvný štát poskytne utečencom zákonne sa nachádzajúcim na jeho území, ktorí sú držiteľmi diplomov uznaných jeho príslušnými orgánmi a ktorí majú v úmysle vykonávať slobodné povolanie, čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než poskytuje všeobecne cudzincom za rovnakých okolností.

2. Zmluvné štáty urobia v súlade so svojim právnym poriadkom všetko pre to, aby zabezpečili usadzovanie takýchto utečencov na iných územiach, okrem ich vlastného, za ktorých medzinárodné vzťahy sú zodpovedné.

KAPITOLA IV SOCIÁLNE OTÁZKY

Čl.20

Prídelové hospodárstvo

Tam, kde existuje pre všetkých občanov prídelový systém upravujúci všeobecné zásobovanie nedostatkovým tovarom, majú utečenci nárok na rovnaké zaobchádzanie ako ostatní občania.

Čl.21

Bývanie

Pokiaľ ide o bývanie, zmluvné štáty v rámci úpravy zákonmi alebo inými predpismi alebo v rámci kontroly verejnoprávnymi orgánmi poskytnú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než poskytujú všeobecne cudzincom za rovnakých okolností.

Čl.22

Vzdelávanie v štátnych školách

1. Pokiaľ ide o základné vzdelanie, zmluvné štáty poskytnú utečencom rovnaké zaobchádzanie ako svojim občanom.

2. Pokiaľ ide o iné než základné vzdelanie, a najmä prístup k štúdiu, uznanie platnosti cudzích školských vysvedčení, diplomov a titulov, odpustenie školného a poplatkov a udeľovanie štipendií, zmluvné štáty poskytnú utečencom čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než poskytujú všeobecne cudzincom za rovnakých okolností.

Čl.23

Verejná podpora

Zmluvné štáty poskytnú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území rovnaké zaobchádzanie vo vzťahu k možnosti získať verejnú pomoc a podporu ako svojim občanom.

Čl.24

Pracovné zákonodarstvo a sociálne zabezpečenie

1. Zmluvné štáty poskytnú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území rovnaké zaobchádzanie ako svojim občanom, pokiaľ ide o

a) odmenu za prácu vrátane rodinných prídavkov, ak sú súčasťou tejto odmeny, pracovný čas, prácu nadčas, platenú dovolenku, obmedzenie domácej práce, minimálnu vekovú hranicu na vstup do zamestnania, učňovské školstvo a výcvik, prácu žien a mladistvých a využívanie výhod kolektívneho vyjednávania, ak sú upravené zákonmi alebo inými predpismi alebo ak podliehajú kontrole verejnoprávných orgánov,

b) sociálne zabezpečenie (zákonné ustanovenia týkajúce sa pracovných úrazov, chorôb z povolania, materskej dovolenky,

pracovnej neschopnosti, zabezpečenia v starobe, pri úmrtí, v nezamestnanosti, plnení vyplývajúcich z rodinných vzťahov a všetkých ostatných prípadov, ktoré sociálne zabezpečenie zahŕňa podľa vnútroštátnych zákonov alebo nariadení) s výnimkou týchto obmedzení:

i) príslušné opatrenia týkajúce sa zachovania práv už nadobudnutých alebo práve nadobúdaných,

ii) zákony alebo iné predpisy štátu pobytu môžu ustanoviť osobitné opatrenia týkajúce sa výhod alebo čiastočných výhod, ktoré možno v plnej miere uhrádzať z verejných prostriedkov, ako aj z príspevkov poskytovaných osobám, ktoré nespĺnili všetky požadované podmienky predpísané na vyplácanie riadneho dôchodku.

2. Právo na náhradu za smrť utečenca zavinenu pracovným úrazom alebo chorobou z povolania nesmie byť dotknuté skutočnosťou, že bydlisko oprávneného je mimo územia zmluvného štátu.

3. Zmluvné štáty sa zaväzujú rozšíriť na utečencov výhody vyplývajúce z dohôd, ktoré uzavreli alebo v budúcnosti môžu uzavrieť a ktoré sa týkajú zachovania práv už nadobudnutých alebo práve nadobúdaných v oblasti sociálneho zabezpečenia, ak spĺňajú podmienky vzťahujúce sa na občanov štátov, ktoré tieto dohody podpísali.

4. Zmluvné štáty budú priaznivo posudzovať možnosť čo najväčšieho rozšírenia na utečencov výhod vyplývajúcich z obdobných dohôd, ktoré platia alebo ktoré nadobudnú platnosť, medzi nimi a štátmi, ktoré nie sú zmluvnými štátmi dohovoru.

KAPITOLA V SPRÁVNE OPATRENIA ČI.25

Správna pomoc

1. Ak uplatnenie práva utečencom bežne vyžaduje pomoc orgánov cudzieho štátu, na ktoré sa nemôže obrátiť, zmluvné štáty, na ktorých území sa utečenec nachádza, zabezpečia, aby mu takúto pomoc poskytli ich vlastné alebo medzinárodné orgány.

2. Orgán alebo orgány uvedené v odseku 1 vydajú alebo zabezpečia pod svojím dohľadom, aby utečencom boli vydané doklady alebo potvrdenia rovnakým spôsobom, ako by sa obvykle vydali ktorémukoľvek inému cudzincovi jeho vlastnými orgánmi alebo ich prostredníctvom.

3. Takto vydané doklady alebo potvrdenia nahrádzajú úradné dokumenty vydané cudzincom ich vlastnými orgánmi alebo ich prostredníctvom a budú platné až do prípadného odvolania.

4. Okrem určitých výnimiek, ktoré možno udeliť nemajetným osobám, za uvedené služby možno vyberať poplatky, ktorých výška musí byť prispôsobená a porovnateľná s výškou poplatkov určenou za rovnaké služby svojim občanom.

5. Ustanovenia tohto článku sa nedotýkajú článkov 27 a 28.

ČI.26

Sloboda pohybu

Každý zmluvný štát poskytne utečencom zákonne sa nachádzajúcim na jeho území právo vybrať si miesto pobytu a slobodne sa pohybovať na jeho území v rámci predpisov platných všeobecne pre cudzincov za rovnakých okolností.

ČI.27

Osobné doklady

Zmluvné štáty vydajú osobný doklad každému utečencovi, ktorý sa nachádza na ich území a nemá platný cestovný doklad.

ČI.28

Cestovné doklady

1. Zmluvné štáty vydajú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území cestovné doklady, ktoré im umožnia cestovať mimo ich územia, ak tomu nebránia závažné dôvody bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku; na tieto doklady sa vzťahujú ustanovenia dodatku k tomuto dohovoru. Zmluvné štáty môžu takýto cestovný doklad vydať ktorémukoľvek utečencovi, ktorý sa nachádza na ich území, a osobitne musia priaznivo posudzovať vydanie takéhoto cestovného dokladu tým utečencom na svojom území, ktorí nemajú možnosť dostať cestovný doklad od štátu ich zákonného pobytu.

2. Cestovné doklady vydané utečencom podľa predchádzajúcich medzinárodných dohôd medzi zmluvnými stranami musia zmluvné štáty uznať a považovať za rovnako platné, ako keby boli vydané podľa tohto článku.

Čl.29

Dane a poplatky

1. Zmluvné štáty nesmú pod nijakou zámienkou ukladať utečencom povinnosti, poplatky alebo dane iné alebo vyššie než tie, ktoré uložili alebo môžu uložiť svojim občanom za obdobných okolností.

2. Ustanovenie odseku 1 nebráni tomu, aby sa na utečencov vzťahovali ustanovenia zákonov a iných predpisov týkajúce sa vydávania správnych dokladov cudzincom vrátane osobných dokladov.

Čl.30

Prevod majetku

1. Zmluvný štát v súlade so svojimi zákonmi a s inými predpismi sa zaväzuje umožniť utečencom, aby majetok, ktorý si priniesli na jeho územie, previedli do iného štátu, kde im bol povolený vstup na účely presídlenia.

2. Zmluvný štát sa zaväzuje, že bude priaznivo posudzovať žiadosť utečencov o povolenie prevodu všetkého majetku potrebného na ich presídlenie do iného štátu, v ktorom im bolo povolené usadiť sa.

Čl.31

Utečenci nezákonne sa nachádzajúci v štáte, do ktorého sa uchýlili

1. Zmluvné štáty sa zaväzujú, že nebudú trestne stíhať pre nezákonný vstup alebo pre prítomnosť utečencov, ktorí prichádzajú priamo z územia, kde ich život alebo ich sloboda boli ohrozené podľa článku 1, vstúpia na ich územie alebo sa na ňom nachádzajú bez povolenia, za predpokladu, že sa sami bezodkladne prihlásia a preukážu dostatočný dôvod na svoj nezákonný vstup alebo prítomnosť.

2. Zmluvné štáty nebudú na pohyb takýchto utečencov uplatňovať iné obmedzenia, než sú nevyhnutné, a takéto obmedzenia budú uplatňovať iba dovtedy, kým sa ich postavenie v štáte neupraví alebo kým nedostanú povolenie na vstup do iného štátu. Zmluvné štáty poskytnú takýmto utečencom primeranú lehotu a všetky potrebné prostriedky na získanie povolenia na vstup do iného štátu.

Čl.32

Vyhostenie

1. Zmluvné štáty nesmú vyhostiť utečenca zákonne sa nachádzajúceho na ich území okrem prípadov odôvodnených bezpečnosťou štátu alebo verejným poriadkom.

2. Vyhostenie takéhoto utečenca sa vykoná iba rozhodnutím prijatým na základe zákona. S výnimkou závažných prípadov odôvodnených požiadavkami bezpečnosti štátu musí byť utečencovi daná možnosť predložiť dôkazy o jeho nevine, odvolať sa a byť právne zastúpený pred príslušným orgánom osobou alebo osobami osobitne poverenými týmto orgánom.

3. Zmluvné štáty umožnia takémuto utečencovi dostatočnú lehotu

na získanie zákonného povolenia na vstup do iného štátu. Počas tejto lehoty môžu zmluvné štáty uplatniť akékoľvek vnútorné opatrenia, ktoré považujú za nevyhnutné.

Čl.33

Zákaz vyhostenia alebo vrátenia ("refoulement")

1. Žiadny zmluvný štát nevyhostí utečenca akýmkoľvek spôsobom alebo ho nevráti na hranice území, na ktorých by jeho život alebo jeho osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov.
2. Výhody tohto ustanovenia však nemôže požadovať utečenec, ktorého odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť štátu, v ktorom sa nachádza, alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z osobitne závažného trestného činu, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť tohto štátu.

Čl.34

Udelenie štátneho občianstva

Zmluvné štáty sa zaväzujú čo najviac uľahčovať utečencom asimiláciu a udeľovanie štátneho občianstva. Vyvinú všetko úsilie najmä na urýchlenie konania o udelenie štátneho občianstva a na čo najväčšie zníženie poplatkov a trov tohto konania.

KAPITOLA VI VYKONÁVACIE A PRECHODNÉ USTANOVENIA

Čl.35

Spolupráca štátnych orgánov s Organizáciou Spojených národov

1. Zmluvné štáty sa zaväzujú spolupracovať s Úradom Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov alebo s ktoroukoľvek inou odbornou organizáciou Organizácie Spojených národov, ktorá ho môže nahradiť vo výkone jeho funkcií, a najmä uľahčovať jeho povinnosť dohliadať na vykonávanie ustanovení tohto dohovoru.
2. Zmluvné štáty s cieľom umožniť Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov alebo ktorejkoľvek inej odbornej organizácii Organizácie Spojených národov, ktorá ho môže nahradiť, vypracúvať správy príslušným orgánom Organizácie Spojených národov sa zaväzujú poskytovať im v náležitej forme požadované informácie a štatistické údaje týkajúce sa
  - a) situácie utečencov,
  - b) uplatňovania tohto dohovoru a
  - c) zákonov, nariadení a vyhlášok vzťahujúcich sa na utečencov, ktoré sú platné alebo nadobudnú platnosť.

Čl.36

Informácie o vnútroštátnom zákonodarstve

Zmluvné štáty budú informovať generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov o zákonoch a predpisoch, ktoré môžu prijať na zabezpečenie vykonávania tohto dohovoru.

Čl.37

Vzťah k predchádzajúcim dohovorom

Bez toho, aby bol dotknutý článok 28 ods. 2, tento dohovor nahrádza medzi jeho zmluvnými stranami dohody z 5. júla 1922, 31. mája 1924, 12. mája 1926, 30. júna 1928 a 30. júla 1935, dohovory z 28. októbra 1933 a 10. februára 1938, protokol zo 14. septembra 1939 a dohodu z 15. októbra 1946.

KAPITOLA VII ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl.38

Riešenie sporov

Akýkoľvek spor medzi stranami tohto dohovoru, ktorý sa týka jeho výkladu alebo vykonávania a ktorý nemožno vyriešiť iným spôsobom, bude na žiadosť ktorejkoľvek strany sporu predložený Medzinárodnému súdному dvoru.

Čl.39

Podpis, ratifikácia a pristúpenie

1. Tento dohovor bude otvorený na podpis v Ženeve 28. júla 1951 a potom bude uložený u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Bude otvorený na podpis v európskom úrade Organizácie Spojených národov od 28. júla do 31. augusta 1951 a znova otvorený na podpis v sídle Organizácie Spojených národov od 17. septembra 1951 do 31. decembra 1952.
2. Tento dohovor bude otvorený na podpis pre všetky členské štáty Organizácie Spojených národov, pre ktorýkoľvek iný štát pozvaný zúčastniť sa na Konferencii splnomocnených zástupcov o postavení utečencov a bezdomovcov alebo pre ktorýkoľvek iný štát vyzvaný na podpis Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov. Podlieha ratifikácii a ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
3. Tento dohovor bude otvorený na pristúpenie od 28. júla 1951 pre štáty uvedené v odseku 2 tohto článku. Pristúpenie nadobudne účinnosť uložením listiny o pristúpení u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Čl.40

Doložka o územnej pôsobnosti

1. Ktorýkoľvek štát môže v čase podpisu, ratifikácie alebo pristúpenia vyhlásiť, že tento dohovor rozširuje na všetky územia alebo na ktorékoľvek územie, za ktorého medzinárodné vzťahy je zodpovedný. Toto vyhlásenie nadobudne účinnosť s nadobudnutím platnosti dohovoru pre daný štát.
2. Podobné rozšírenie možno urobiť kedykoľvek neskôr oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a nadobudne účinnosť deväťdesiatym dňom po prijatí tohto oznámenia generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov alebo dňom nadobudnutia platnosti tohto dohovoru pre daný štát, ak je tento dátum neskorší.
3. Pokiaľ ide o územia, na ktoré sa tento dohovor nevzťahuje v deň podpisu, ratifikácie alebo pristúpenia, každý takýto štát posúdi možnosť podniknúť potrebné kroky na rozšírenie pôsobnosti tohto dohovoru na uvedené územia s výhradou súhlasu vlád takýchto štátov, ak je to z ústavných dôvodov nevyhnutné.

Čl.41

Federálna doložka

V prípade federálneho alebo neunitárneho štátu platia tieto ustanovenia:

- a) pokiaľ ide o články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci federálneho zákonodarného orgánu, budú záväzky federálnej vlády rovnaké ako záväzky strán, ktoré nie sú federálnymi štátmi,
- b) pokiaľ ide o články tohto dohovoru, ktoré patria do zákonodarnej právomoci členských štátov, provincií alebo kantónov, ktoré nie sú podľa ústavného systému federácie povinné prijať zákonodarné opatrenie, federálna vláda navrhne tieto články s priaznivým odporúčaním do pozornosti príslušných orgánov štátov, provincií alebo kantónov v čo najkratšom čase,
- c) federálny zmluvný štát tohto dohovoru poskytne na žiadosť ktoréhokoľvek iného zmluvného štátu, doručenú prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, vyhlásenie o práve a praxi federácie a jej ústavných častí

týkajúce sa akéhokoľvek jednotlivého ustanovenia dohovoru a ukazujúce rozsah, v akom sa toto ustanovenie vykonalo legislatívnym alebo iným opatrením.

Čl.42

Výhrady

1. Pri podpise, ratifikácii alebo pri pristúpení môže ktorýkoľvek štát uplatniť výhrady ku všetkým článkom tohto dohovoru s výnimkou článkov 1, 3, 4, článku 16 ods. 1, článkov 33, 36 až 46.
2. Každý štát, ktorý uplatnil výhradu podľa odseku 1 tohto článku, môže ju kedykoľvek odvolať príslušným oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

Čl.43

Nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor nadobudne platnosť deväťdesiatym dňom po uložení šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.
2. Pre každý štát, ktorý ratifikoval tento dohovor alebo k nemu pristúpil po uložení šiestej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, dohovor nadobudne platnosť deväťdesiatym dňom odo dňa, keď uložil svoju ratifikačnú listinu alebo listinu o pristúpení.

Čl.44

Odstúpenie

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek odstúpiť od tohto dohovoru oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Toto odstúpenie nadobudne účinnosť pre daný zmluvný štát jeden rok odo dňa jeho doručenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
3. Ktorýkoľvek štát, ktorý urobil vyhlásenie alebo oznámenie podľa článku 40, môže kedykoľvek neskôr oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov vyhlásiť, že dohovor sa prestane vzťahovať na takéto územie jeden rok odo dňa doručenia tohto oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

Čl.45

Zmena

1. Ktorýkoľvek štát môže kedykoľvek požiadať o zmenu tohto dohovoru oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov odporučí, aké kroky by sa mali vykonať v súvislosti s touto žiadosťou.

Čl.46

Oznámenia generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov
Generálny tajomník Organizácie Spojených národov bude informovať všetky členské štáty Organizácie Spojených národov a nečlenské štáty uvedené v článku 39 o

- a) vyhláseniach a oznámeniach podľa článku 1 časti B,
- b) podpisoch, ratifikáciách a pristúpeniach podľa článku 39,
- c) vyhláseniach a oznámeniach podľa článku 40,
- d) výhradách a odvolaniach podľa článku 42,
- e) dátume nadobudnutia platnosti tohto dohovoru podľa článku 43,
- f) odstúpeniach a oznámeniach podľa článku 44,
- g) žiadostiach o zmenu podľa článku 45.

Na potvrdenie toho dolupodpísaní, náležite na to splnomocnení, podpísali tento dohovor v mene svojich vlád.

Dané v Ženeve 28. júla 1951 v jednom vyhotovení, ktorého anglické a francúzske znenie sú rovnako autentické, zostane uložené v archívoch Organizácie Spojených národov, pričom jeho overené kópie sa doručia všetkým členským štátom Organizácie

Spojených národov, ako aj nečlenským štátom uvedeným v článku 39.

DODATOK

Odsek 1

1. Cestovný doklad uvedený v článku 28 tohto dohovoru je obdobou pripojeného vzoru.
2. Doklad musí byť vyhotovený aspoň v dvoch jazykoch, z ktorých jeden musí byť anglický alebo francúzsky.

Odsek 2

V súlade s predpismi štátu vydávajúceho doklad deti môžu byť zapísané do cestovného dokladu jedného z rodičov alebo, vo výnimočných prípadoch, iného dospelého utečenca.

Odsek 3

Poplatky za vydanie dokladu nesmú prevyšovať najnižšiu sadzbu poplatkov za vydanie národných cestovných pasov.

Odsek 4

Okrem osobitných alebo výnimočných prípadov doklad musí byť platný pre čo najväčší počet štátov.

Odsek 5

Cestovný doklad musí mať platnosť jeden alebo dva roky, podľa uváženia orgánu, ktorý ho vydal.

Odsek 6

1. Obnovenie alebo predĺženie platnosti dokladu je v právomoci orgánu, ktorý ho vydal, kým si držiteľ dokladu nevybaví zákonný pobyt na inom území a kým ho má v územnom obvode uvedeného orgánu. Vydanie nového dokladu je za rovnakých podmienok v právomoci orgánu, ktorý vydal predchádzajúci doklad.
2. Zastupiteľské alebo konzulárne úrady osobitne splnomocnené na tento účel majú právo predĺžiť platnosť cestovných dokladov vydaných ich vládami na dobu nepresahujúcu šesť mesiacov.
3. Zmluvné štáty budú priaznivo posudzovať obnovenie alebo predĺženie platnosti cestovných dokladov alebo vydanie nových dokladov utečencom, ktorí sa už zákonne nenachádzajú na ich území, nemajú však možnosť dostať cestovný doklad od štátu ich zákonného pobytu.

Odsek 7

Zmluvné štáty musia uznať platnosť dokladov vydaných podľa ustanovení článku 28 tohto dohovoru.

Odsek 8

Príslušné orgány štátu, do ktorého sa utečenec hodlá vydať, ak sú ochotné povoliť mu vstup a ak požadujú vízum, udelia mu toto vízum do dokladu, ktorého je držiteľom.

Odsek 9

1. Zmluvné štáty sa zaväzujú udeliť tranzitné víza utečencom, ktorí dostali víza pre územie konečného cieľa svojej cesty.
2. Udelenie takýchto víz možno odmietnuť z dôvodov ospravedlňujúcich odmietnutie víza ktorémukoľvek inému cudzincovi.

Odsek 10

Poplatky za udelenie výstupných, vstupných alebo tranzitných víz nesmú prevyšovať najnižšiu sadzbu za víza do cudzích cestovných pasov.

Odsek 11

Ak sa utečenec zákonne usadil na území iného zmluvného štátu, zodpovednosť za vydanie nového dokladu podľa požiadaviek a podmienok článku 28 má príslušný orgán toho územia, na ktorom je utečenec oprávnený podať si žiadosť.

Odsek 12

Orgán vydávajúci nový doklad odoberie starý doklad a vráti ho štátu, ktorý ho vydal, ak je v doklade uvedené, že má byť vrátený; inak doklad odoberie a zruší jeho platnosť.

Odsek 13

1. Každý zmluvný štát sa zaväzuje znova povoliť utečencovi, ktorému vydal cestovný doklad podľa článku 28 tohto dohovoru, vstup na svoje územie kedykoľvek počas platnosti tohto dokladu.
2. V prípade uvedenom v ustanovení bodu 1 tohto odseku zmluvný štát môže požadovať od držiteľa dokladu splnenie všetkých formalít týkajúcich sa výstupu z jeho územia alebo návratu naň.
3. Zmluvné štáty si vyhradzujú právo vo výnimočných prípadoch alebo v prípadoch, keď bol pobyt utečenca povolený na určité obdobie, obmedziť pri vydávaní dokladov dobu, počas ktorej sa utečenec môže vrátiť, na dobu nie kratšiu než tri mesiace.

Odsek 14

S výnimkou podmienok uvedených v odseku 13 ustanovenia tohto dodatku sa nedotýkajú zákonov a iných predpisov upravujúcich podmienky vstupu, tranzitu, pobytu a usídlenia a odchodu z územia zmluvných štátov.

Odsek 15

Vydanie dokladu ani v ňom uvedené záznamy neurčujú ani neovplyvňujú postavenie držiteľa, najmä pokiaľ ide o jeho štátne občianstvo.

Odsek 16

Vydanie dokladu neopravňuje držiteľa na ochranu zo strany zastupiteľských alebo konzulárnych úradov štátu, ktorý ho vydal, ani neukladá týmto orgánom právo ochrany.

PRÍL.

VZOR CESTOVNÉHO DOKLADU

Doklad má mať tvar knižky (s rozmermi približne 15 x 10 cm).

Odporúča sa, aby bol vytlačený takým spôsobom, aby sa akékoľvek zmeny alebo vymazanie chemickými alebo inými prípravkami mohli ľahko zistiť a aby slová "Dohovor z 28. júla 1951" boli opakovane vytlačené na každej strane v jazyku štátu vydávajúceho doklad.

(Obálka knižky)
CESTOVNÝ DOKLAD
(Dohovor z 28. júla 1951)
-----

(1)

Číslo: .....

CESTOVNÝ DOKLAD

(Dohovor z 28. júla 1951)

Tento doklad je platný do ....., ak jeho platnosť nebola predĺžená alebo obnovená.

Priezvisko ..... Meno(á) .....

Sprevádzaný ..... dieťaťom(deťmi).

1. Tento doklad sa vydáva iba z dôvodu poskytnúť držiteľovi cestovný doklad, ktorý nahrádza národný pas. Nemá vplyv na štátne občianstvo jeho držiteľa.

2. Držiteľ je oprávnený vrátiť sa do ..... (uviesť štát, ktorého orgán vydáva doklad) do alebo pred ....., ak nie je uvedený neskorší dátum.

(Doba, počas ktorej sa držiteľ môže vrátiť, nesmie byť kratšia než tri mesiace.)

3. Ak sa držiteľ dokladu usídlil v inom štáte než tom, ktorý vydal tento doklad, musí, keď hodlá znova cestovať, požiadať príslušné orgány štátu svojho pobytu o nový doklad. (Starý cestovný doklad odoberie orgán vydávajúci nový doklad a bude vrátený orgánu, ktorý ho vydal.) 1)
(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)

-----
1) Veta v zátvorke sa zaradí, ak si to štát želá.

-----
(2)

Miesto a dátum narodenia .....
Zamestnanie .....
Terajšie bydlisko .....
*Rodné priezvisko a meno(á) manželky .....
*Priezvisko a meno(á) manžela .....
Popis
Výška .....
Farba vlasov .....
Farba očí .....
Nos .....
Tvár .....
Farba pleti .....
Zvláštne znamenia .....
Deti sprevádzajúce držiteľa
Priezvisko Meno(á) Miesto a dátum narodenia Pohlavie

.....
.....
.....
.....

-----
* Čo sa nehodí, prečiarknuť.

(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)

-----
(3)

Fotografia držiteľa a pečiatka vydávajúceho orgánu
Odtlačky prstov držiteľa (ak sa vyžadujú)
Podpis držiteľa .....
(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)

-----
(4)

1. Tento doklad je platný pre tieto štáty:

.....
.....
.....
.....

2. Doklad alebo doklady, na ktorých základe bol tento doklad vydaný:

.....
.....
.....
.....

Vydané v .....

Dátum .....

Podpis a pečiatka orgánu

vydávajúceho doklad:

Poplatok zaplatený:

(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)

-----
(5)

Predĺženie alebo obnovenie platnosti

Poplatok zaplatený: Od .....

Do .....

Dané v ..... Dátum .....

Podpis a pečiatka orgánu predlžujúceho
alebo obnovujúceho platnosť dokladu:

Predĺženie alebo obnovenie platnosti
Poplatok zaplatený: Od .....
Do .....
Dané v ..... Dátum .....
Podpis a pečiatka orgánu predlžujúceho
alebo obnovujúceho platnosť dokladu:
(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)
-----

(6)
Predĺženie alebo obnovenie platnosti
Poplatok zaplatený: Od .....
Do .....
Dané v ..... Dátum .....
Podpis a pečiatka orgánu predlžujúceho
alebo obnovujúceho platnosť dokladu:

Predĺženie alebo obnovenie platnosti
Poplatok zaplatený: Od .....
Do .....
Dané v ..... Dátum .....
Podpis a pečiatka orgánu predlžujúceho
alebo obnovujúceho platnosť dokladu:
(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)

(7-32)
Víza

Meno držiteľa dokladu musí byť v každom víze znova uvedené.

(Tento doklad obsahuje ..... strán okrem obálky.)
